БІЛИК ВІКТОРІЯ, БІЛИК ЮРІЙ, ГАПЧЕНКО ОЛЕНА
Хмельницький національний університет

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІНЖЕНЕРНИХ І ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Сьогодні професійна підготовка майбутніх фахівців педагогічних та інженерних спеціальностей потребує поряд із традиційним навчанням активного використання елементів інноваційного, що реалізується через особистісно-орієнтований підхід до здобувачів вищої освіти, перевазі діалогічного стилю комунікативної та інтелектуальної діяльності, демократичний стиль спілкування який дозволяє здобувачам співпрацювати із викладачем, проявляти ініціативу у прийнятті власних рішень, в процесі творчої діяльності, максимальному підвищенні суб'єктності майбутніх фахівців, переході від пасивного сприйняття знань здобувачами вищої освіти до активного тощо.

Інноваційне навчання характеризується використанням у процесі підготовки здобувачів вищої освіти сучасних методів активізації навчання, інформаційно-комп'ютерних технологій, сучасних педагогічних технологій і форм організації навчання тощо.

Єдиний інформаційний простір Хмельницького національного університету, що заснований на інформаційно-комп'ютерних технологіях, сприяє покращенню якості освітньої діяльності та реалізується в освітньому процесі через наявність таких підсистем «MOODLE», «Електронний університет», «Дистанційне навчання», «Автоматизована бібліотечно-інформаційна система», «Anti-Plagiarism».

За допомогою комп'ютерних технологій можлива цікава інтерпретація та представлення навчальної інформації в Інформаційній системі «Модульне середовище для навчання» та безпосередньо під час аудиторних занять. Відтак, формами візуалізації навчальної інформації можуть бути: мультимедійні презентації, анімовані презентації, діаграми, електронні підручники, скрайбінг, бізнес скетч, інфографіка тощо.

Створення навчальних ситуацій, що сприяють вимушеній активізації мислення, активній діяльності студента, творчій самостійності при вирішенні нестандартних завдань, підвищенню ступеню мотивації та емоційності, усвідомленому коригуванню власних дій у відповідності зі зразком, аналізу результатів власної праці і, як наслідок, запобігання помилок в роботі неможливе без використання методів активізації навчання.

Методи активізації навчання – це методи, що стимулюють пізнавальну діяльність студентів і характеризуються високим рівнем їх активності [1, с. 32]. Вони дозволяють студентам у більш короткі терміни і з меншими зусиллями оволодіти необхідними знаннями і уміннями та забезпечити усвідомлене формування необхідних дій [2, с. 25].

На сьогоднішній день досить популярним є використання імітаційних (моделюючих) методів навчання або «активних» методів теоретичного навчання і «активних» методів практичного навчання, що у класифікації методів навчання за О. Новіковим, належать до емпіричних методів-операцій навчання. Специфіка імітаційних методів полягає у моделюванні в навчальному процесі різних стосунків та реальних умов, що виникають у професійній діяльності. Виокремлюють два імітаційних методи: аналіз конкретної ситуації і вирішення ситуацій. Перевагами імітаційної (моделюючої) системи навчання, зазначає С. Батишев, є: діяльнісний характер навчання; організація колективної навчальної діяльності в якій формуються спілкування, мислення, рефлексія; використання колективу як засобу розвитку індивідуальності.

Із розглянутих С. Батишевим методів навчання для активної мисленнєвої, продуктивної діяльності здобувачів вищої освіти, визначимо такі, що, на нашу думку, забезпечують результативне навчання майбутніх фахівців: вирішення виробничо-технічних завдань, виконання завдань творчого характеру, вправи на прийняття рішень у різноманітних виробничих ситуаціях.

Метод проектів, кейс-метод, ігрові методи направлені на моделювання майбутньої професійної діяльності у навчальному процесі. Використання методу проектів полягає у створенні проекту студентом або групою студентів згідно із поставленим викладачем завдання для отримання якісного кінцевого результату, готового для впровадження у життя. Метою використання методу проектів у навчальному процесі є надання студентам можливості самостійно набувати комплекс знань, умінь і професійно-важливих якостей у вигляді складових компетентності, що забезпечують здатність вирішувати практичні завдання, пов'язані з майбутньою професійною діяльністю. У процесі розробки проекту у студентів формуються уміння самостійного узагальнення думок науковців, передового досвіду в галузі майбутньої професійної діяльності, аналізу знань та їх практичного застосування при вирішенні питань.

Використання кейс-методу при підготовці майбутніх фахівців полягає у реалізації колективної форми навчання під час аудиторної або самостійної роботи. Під час розв'язання кейсів студенти повинні проаналізувати запропоновану ситуацію, розібратися в суті проблеми та запропонувати можливі шляхи її вирішення і вибрати найкращий. Кейси при цьому базуються на реальному фактичному матеріалі або ж максимально наближені до реальної ситуації.

Використання ігрових методів під час навчання передбачає імітацію виконання професійних дій у певних ситуаціях шляхом гри за певними правилами. Ознаками гри, на нашу думку, є: створення умов, що імітують реальну професійну діяльність, наявність проблемних ситуацій, колективна діяльність учасників гри, визначені етапи та час проведення гри, наявність елементів змагання, визначені критерії оцінювання гри.

Одним із різновидів ігрових методів є навчальний тренінг, що максимально сприяє формуванню практичних навичок у здобувачів вищої освіти. Об'єктом тренінгу є конкретний вид діяльності, що передбачає напрацювання і засвоєння поведінкових навичок, ідей тощо. Перевагами тренінгового навчання є максимальне наближення заняття до реальних ситуацій та активізація студентів. Методичною особливістю навчального тренінгу є груповий характер, що потребує інтенсивної взаємодії між усіма учасниками навчального процесу [3, с. 128–129].

Відтак, ми переконані, що використання інноваційних інформаційно-комп'ютерних технологій та методів активізації навчання в освітньому процесі сприяють більш усвідомленому та ефективному формуванню результатів навчання, підвищенню інтересу до навчання, можливості аналізу власної та командної (групової), діяльності на занятті, посиленню ступеня об'єктивності оцінювання тощо.

Література

1. Захарова И. Г. Модель поэтапного формирования социальной компетенции у будущих инженеров / И. Г. Захарова // Инновации в образовании. – 2008. – № 12. – С. 25–32.

2. Шевчук Л. І. Розвиток професійної компетентності викладачів спеціальних дисциплін закладів профтехосвіти у системі післядипломної освіти : дис. канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / Л. І. Шевчук. – Київ, 2001. – 237 с.

3. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих : навч.-метод. посіб. / С. О. Сисоєва ; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – Київ : ВД «ЕКМО», 2011. – 324 с.

БОХОНЬКО ОЛЕКСАНДР
Хмельницький національний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЗВО ШВЕЙНОЇ ГАЛУЗІ НА ПОЧАТКОВИХ КУРСАХ

Вільне входження суб'єкта в реальне життя в умовах ринкових перебудов стало складнішим, а тому сьогодні, тим більше в майбутньому, професійній освіті у закладах вищої освіти альтернативи не існує. Бо вона сама і забезпечені нею знання та вміння дозволяють правильно вирішувати проблеми, які постають перед молоддю під час адаптації до умов ринку праці.

Цікавим є погляд М. Васильєвої, яка вважає, що під терміном «підготовка» слід розуміти процес формування, удосконалення знань, умінь, навичок, окремих якостей особистості, необхідних для виконання діяльності, що здійснюється в ході навчання, самоосвіти або професійної освіти [1, с. 136–146].

Допомогти студентам першого курсу знайти своє покликання, розібратися чим вони будуть займатися на виробництві, що являє собою їх професія, яке її значення для суспільства, прищепити до неї любов і повагу – ось завдання для викладачів і майстрів виробничого навчання.

В умовах демократизації суспільства майбутній спеціаліст з вищою технічною освітою має бути не тільки добре підготовленим фахівцем, але й вмілим організатором, повинен цінити колективний досвід, враховувати думку товаришів і поради викладачів, критично оцінювати досягнуте і наполегливо відстоювати власні погляди.

Очевидним є той факт, що професіоналізм забезпечується успішною професійною діяльністю, що не може бути без привитих здібностей, комунікативних процесів, комунікацій, компетентності, яка залежить від діяльності, ціннісних установок, прийняття рішень, типу особистості, професійних характерів і професійного середовища.

Саме тому сучасні умови роботи підприємств легкої промисловості вимагають від інженерно-технічних працівників повноцінної професійної діяльності на конкретному виробництві. Крім того, сьогодні роботодавець хоче бачити інженерно-технічного працівника таким, який не тільки може вирішувати складні інженерні завдання, і крім того, завдання які вирішуються на рівні робітничих професій [2]. Особливо часто, такі завдання ставлять наші зарубіжні партнери і вимагають від інженера-конструктора, інженера-технолога вміння виготовляти виріб (залежно від асортименту) від початку і до кінця самостійно і якісно. Тому такі вимоги будуть успішно виконаними тільки такими фахівцями хто має достатню як теоретичну так і практичну підготовку. Тому, проблема підготовки професійно підготовлених інженерів легкої промисловості є вкрай актуальною на сьогодні.

УДК 378.14:159.923
ББК 74.48:88.3
П84

Рекомендовано до друку рішенням науково-технічної ради
Хмельницького національного університету,
протокол № 8 від 23.10.2019

Представлено тези доповідей учасників X міжнародної НПК «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи». Розглянуто теоретико-методологічні засади професійного становлення індивідуума в умовах ринкової економіки, аспекти психопедагогіки у професійному становленні, теоретичні та методичні засади підготовки педагога трудового навчання та технологій; вітчизняний та зарубіжний досвід професійної освіти і навчання; досвід та інновації у сучасній мистецькій освіті; аспекти здоров'я, фізичної культури та спорт у становленні особистості; забезпечення якості професійної та вищої освіти.

Матеріали, що включені до збірника, подані в авторській редакції.

***Редакційна колегія*:**

Ничкало Н. Г., д-р пед. наук, проф., дійсний член НАПН України;
Скиба М. Є., д-р техн. наук, проф., чл.-кор. НАПН України;
Радкевич В. О., д-р пед. наук, проф., дійсний член НАПН України;
Лук'янова Л. Б., д-р пед. наук, проф.; ***Коберник О. М.***, д-р пед. наук, проф.;
Бідюк Н. М., д-р пед. наук, проф.; ***Базиль Л. О.***, д-р пед. наук, доц.;
Андрощук І. П., канд. пед. наук, доц.; ***Герніченко І. І.***, канд. пед. наук, доц.

Відповідальний за випуск*: *Ничкало Н. Г., д-р пед. наук, проф., дійсний член НАПН України

П84 **Професійне** становлення особистості: проблеми і перспективи : тези доп. X міжнар. наук.-практ. конф. (м. Хмельницький, 7–8 листоп. 2019 р.) / ред. кол.: Н. Г. Ничкало, М. Є. Скиба, В. О. Радкевич [та ін.]. – Хмельницький : ХНУ, 2019. – 239 с. (укр., рос., пол., англ.)
ISBN 978-966-330-359-8

Наведені тези доповідей науково-практичної конференції щодо професійного становлення особистості як фахівця, з детальним аналізом та урахуванням різних аспектів цієї проблеми.

Для науковців, аспірантів та студентів ЗВО, які вивчають сучасні проблеми педагогічного та професійного становлення особистості.

УДК 378.14:159.923
ББК 74.48:88.3

© Автори статей, 2019
© Хмельницький національний університет, 2019

ISBN 978-966-330-359-8